

בשבילך בני

עלון חינוכי שבועי ע"י ארגון שבילים

מאמר 68

סצודת ליל שבת

נקודות למחשבה
בשבילי חינוך הנוער בדורנו

נכתב בסייעתא דשמיא ע"י

אלחנן בלאאמו"ר רבי נחום זאב שליט"א קרביץ

ארגון שבילים – כל אחד והשביל שלו

מחבר הספרים רבי המכר - מה את מחפשת??? / מה אתה מחפש???

בשבילך בני - הסדנא הראשונה לחינוך ילדים

להצטרפות לרשימת התפוצה

שאלות, הארות ותגובות shvilim@okmail.co.il

שבילי

כל אחד והשביל שלו

סצנות ליל שבת

לפני שאנו פותחים את אחד מרגעי השיא של השבת, אחד מרגעי העונג והאושר הגדולים ביותר של המשפחה, כלומר סעודת שבת קודש, בכדי שאכן נוכל ליהנות משהיית כל בני הבית יחד מסביב לשולחן, ושחלילה לא יקרה בלא משים איזו פליטת פה אחת קטנה שתעכיר את האווירה, עלינו להפנים דבר חשוב מאוד, ובכך יקל עלינו להישאר רגועים, נינוחים:

התועלת שבהפנמה שאורך זמן לעבור ממצב של תסיסה למצב של ישיבה על יד השולחן
עד שאבא חוזר מבית הכנסת, הרי זה זמן שהילדים שנשארו בבית משחקים, אם בימות החורף בתוך הבית פנימה, אם בימות הקיץ ברחוב, אך הוא זמן של משחק. ומיד כאשר אבא חוזר, כולם רצים למקומותיהם. עלינו לזכור: אורך זמן לילד/למבוגר לעבור מרגעים של ריצה, משחק ותנועה, למצב של רגיעה, נינוחות והרפיה על הכסא. ולכן, באותם רגעים של מעבר, לפעמים הילדים ממשיכים לומר איזו מילה, לזרוק איזו עקיצה, לדחוף את האח/ות, להזיז את הצלחת, וישנם הורים, שמחוסר שימת לב, הדברים הקטנים הללו מקפיצים אותם וכבר מתחילים להעיר את הערותיהם, אל תזוז, מה אתה מדבר, למה אתה דוחף, אל תדפוק על השולחן, תעזוב את הצלחת, את המפיון, את הסלטים, תראה מה אתה עושה, למה אתה לא שר 'שלום עליכם', וכיוצא באלו...

כמה חבל לשמוע את כל המשפטים הללו. הרי גם אם לא היינו אומרים אותם, על פי רוב, אם אין לילדים בעיות קשב וקפידים וכו', לאחר כמה רגעים הם היו נרגעים, נינוחים, מתחברים אל זמירות השבת, אז לשם מה אנו פולטים את כל מה שעולה על שפתינו, מדוע אנו שולפים את המשפטים הללו לפני שאנחנו חושבים על השלכותיהם, על תוצאותיהם, על יעילותם, על הצורך שלהם.

נפנים, בכל בית רגיל לחלוטין, אורך כמה דקות לעבור ממצב למצב, נבין זאת, נפנים ידיעה זו, נשאר רגועים באותם רגעי מעבר, לא נגיב לכלום, פשוט להתחיל לשיר 'שלום עליכם מלאכי השרת...' [ולא לגעור למי שעדיין לא הצטרף לשירה...] וכך, אט אט, עוד אחד ועוד אחד, יצטרף למקהלה, לשירי השבת, לשמחה, לעונג שבת.

קידוש

הלואי והיינו יכולים להעביר לילדים את התחושה הנעימה הנמסכת עלינו ברגעים אלו, כל מי שעוצם את עיניו, חושב, מתבונן, שברגעים אלו ממש שאנו מקדשים את השבת, קדושה אופפת על היקום כולו, שמחה גדולה בפמליה של מעלה לראות את הילדים שלנו לבושים בבגדי שבת, נקיים, כשתילי זיתים סביב לשולחן.

אב המשפחה נינוח, רגוע, יושב בראש השולחן, המלכה, עם חיוך על פניה, מאושרת מפרי מעשיה, איזה עונג, איזה אושר, אה, כמה חום ורגשי קודש צריכים לפרוץ מליבם של ההורים

ולעבור לליבותיהם של הילדים, אש קודש, להבה שתבער בקרבם לנצח, שלהבת י-ה על זכייתנו בהיותנו בני מלכים, שומרי תורה ומצוות. לצערנו, לא כולם זוכים להרגיש את האושר והמתיקות בהיותם עובדי ה', שומרי תורה, מקיימי מצוות, בני מלך מלכי המלכים. כמה חבל, כמה כואב. היש תחליף לאושר של הורים על יד שולחן השבת, היש תחליף לאושר בנחת מהילדים ההולכים בדרך התורה, היש תחליף לאושר על עשייתנו את רצון בוראנו, אבינו, מלכנו.

סעודת ליל שבת

בפתיחת הסעודה, מן הראוי שאבי המשפחה יאמר בקול רם כמה האוכל טעים, כמה מורגש באוכל הלב של אמא וכו'... כמה חינוך לפירגון, להכרת הטוב יש במילים פשוטות אלו. חבל שלא נעשה כן.

לאחר זמן קצר מאת פתיחת הסעודה, רגע לפני שהילדים מתחילים לקפוץ מהכיסאות, זה הזמן לגרות את מוחם על ידי זריקת שאלה לחלל הסלון, שאלה מן הפרשה, שאלה על דבר חשוב שאירע השבוע שיש בו איזה לימוד מועיל, שאלה של השקפה... בדרך זה אנו מפעילים את מוחם, מחייבים אותם לחשוב, להתבונן, להעמיק. בדורנו, דור רדוד, דור שטחי, חשוב מאוד ללמד את הילדים לחשוב, להתבונן, להראות לילדים שמה שנראה במבט ראשון, אם נחשוב טוב עוד פעם, נראה שזה משהו אחר, תובנה אחרת...

כמובן, עלינו לתת לכל אחד מהילדים, אפילו הקטנים ביותר, להשיב על השאלה, להקשיב לכל ילד, לדאוג שכל הילדים יקשיבו לתשובות של אחרים, שיאמרו אם הם מסכימים או לא, להחמיא על התשובה [גם אם היא לא נכונה], להדגיש את החשיבות של הקדשת זמן למחשבה, ובכך לגרות את כל בני האדם להפעיל את המוח, יחד עם התחברות אל הבית, אל שולחן השבת הנפלא.

מעלה רבה יש להגשת נושא על דרך שאלה ותשובה, וההוכחה לכך היא צורת הגשת סיפור יציאת מצרים בליל הסדר הבנוי על דרך שאלה ותשובה. וכבר כתב המדרש שמואל (פרקי אבות פ"ה מ"ט): כי ידוע שהויכוח מן הצדדים ההפכיות בעיון ובלימוד, הוא סיבת יציאת הדבר לאור והודע האמת והתבררו בזולת שום ספק, ולכן הספקות וההערות והקושיות הן מבוא גדול להשגת המבוקש, והחוקר עצמו אמר שהספקות עשו את האנשים חכמים, וזה הדבר ראוי שיהיה שמור ביד כל דורש ידיעת האמת בכל ספר וחכמה. ידוע שהספקות לא ישלמו אלא בהימצא כת כנגד כת ושואל ומשיב להוציא לאור משפט והדבר הזה נעלם מעיני המלעיגים על מה שאמרו חז"ל שאם היו כל הסנהדרין דנים מיתה לאיש אחד לא היה מומת ואם היו מועטים מזכים ורובם מחייבים היה מומת, שעם היות גזרת הכתוב מחייבת כן וכמו שדרשו בגמרא הטעם אשר שמעתי בזה בשם הרמב"ם ז"ל הוא נכון מאד והוא עצמו מה שכתבתי להודיע ולהשמיע כי כשאין כת מנגדת על פי קושיות וטענות בחקירה מן החקירות אי אפשר שיצא הדבר לאור ואפשר שכלם יפלו בטעות. וזה קרוב לטעם שזכרו למה הביא רבינו הקדוש סברת היחיד אצל סברת הרבים אם ידוע שאין ההלכה כאותו יחיד לגביהן, עכ"ד.

כמובן, אפשר לפתוח מיד בסיפור מענין, סיפורי צדיקים, סיפורי מוסר והנהגה טובה, שבסופו יועבר לילדים מסר חשוב, אם במידות טובות, אם בשאיפות קדושות וכו'... כל אלה וכיוצא בהם,

משפיעים מאוד מאוד על עתידם של ילדינו, גם אם נראה לנו שאינם מקשיבים, שאינם מפנימים, גם אם מיד לאחר שגמרנו סיפור על בין אדם לחברו כבר פרצה מריבה, לא נורא, זה טבעי, שום דבר לא משפיע מיד, מהרגע להרגע, אבל אט אט, פעם ועוד פעם, שבוע ועוד שבוע, עד שבעזרת ה' בעתיד, כאשר יתבגרו, יגדלו, כל מה שהוכנס אל ליבם או יותר נכון על ליבם, יחדור פנימה ברגע הנכון, ברגע של בגרות...

אפשר, ואולי אף רצוי, לפעמים לא לענות מיד את התשובה, לא לגמור מיד את הסיפור, אלא פשוט לעצור – ולומר: עכשיו נשיר שני שירי שבת, נאכל את המנה הבאה, ואחר כך נמשיך את הסיפור, אחר כך נענה את התשובה.

בית הרוצה לעודד את הילדים להמשיך להיות שותפים בדברי התורה, בזמירות שבת, מן הראוי שיחלקו תוך כדי הסעודה, לכל בני הבית השותפים בהקשבה, בשירה ובדיבורי התורה, איזה ממתק קטן, סוכרית ג'לי קטנה וכדומה, כך הבית כולו יתעלה עוד ועוד, לרגעים של עונג, נינוחות השבת באוויר, השלווה, הרוגע, האחדות, האווירה, והנשמה יתירה – כולם יחד – מרגש עד דמעות, סוחף עד לפסגת העונג, - לזה ייחלנו, לזה פיללנו – זה אפשרי! נסו וטעמו כי טוב!!

ושוב פעם אנחנו מדגישים: לאחר דיון סוער בשאלות ותשובות, לאחר שראיתם שכולם היו קשובים לסיפור, למסר, מיד תעברו למחמאה על ההקשבה, תעלו למוחם את המודעות לעונג שיש בשולחן שבת כזה, איזה שמחה יש שכולם שרים ביחד, מדברים ביחד, מקשיבים זה לזה בשקט.. איזה תענוג, כמה מאושרים אנחנו, האם יש תחליף לחווית השבת... דברו על כך, תעזרו לילדים לשים לב לכך, ולגרות אותם לרצות שתמיד יהיה כך.

בהצלחה!!!

תזכורת לקראת ימי החנוכה הבאים עלינו לטובה

ימי החנוכה, זמן הדלקת הנרות, שירת 'מעוז צור', משחק הסביבון וכו' – הם הזדמנות עבורנו להעצים את החוויה הביתית וליצור במוחם של הילדים התניה חיובית אל הבית, וכתבנו איך עושים זאת בספר החדש **בשבילך בני** [פרק ב, עמ' 38] וכן במאמר החוויה הביתית ב [מאמר 22].

כמו כן, הדגשנו שימים אלו, מאחר והוא זמן שבחורי הישיבה חוזרים הביתה, יש להשתדל להשאיר במוחם את הזיכרון המתוק אל הבית, ואף נושא זה הורחב בספר **בשבילך בני** [פרק ב עמ' 40] וכן במאמר החוויה הביתית ג [מאמר 23]. ואף הבאנו שם תוכנית לחנוכה הגדושה בהעצמת החוויה הביתית, יעויין שם.

בשבוע הבא נגיש: א. מה עושים שהילדים יקשיבו לדברי התורה של האבא, של האחים הגדולים והקטנים. ב. מה לעשות שסיפורי הקטנטנים משעממים את הגדולים. ג. איך מעוררים את כל הילדים לשיר זמירות שבת, בקול, בנעימה, בשמחה.

ספיל ציבורי

מתאבלות הקוראים – כל אחד והספיל שלו

לכבוד הרב קרביץ שליט"א

קראתי בשקיקה את הספר החדש **בשבילך בני**, הזדהיתי עם כל הנאמר בשפה ברורה, קולחת ומובנת. התפעלתי מהגישה הרגועה והבוטחת שאתם נותנים בהם כלים להתמודד עם נפש הילד בצורה יעילה ואחראית, הרגשתי שאני נשאבת יותר ויותר פנימה אל הקודש בפנים, אל נפש הילד, אל העיקר, אל האהבה, הפירגון, היכולת לרומם ולעלות את הילד שיכיר במעלותיו, שיהיה לו דימוי עצמי חיובי, שהוא אהוב, טוב לב, חרוץ, חברותי וכו', לפרגן לו כמה שיותר בכל עת רצון ולפעמים גם כשלא כל כך עת רצון.

הייתי ממליצה לכל אמא לרכוש את הספר, אם לא בשביל עצמה – בשביל בנה
הלואי וירבו כמותכם בישראל, ובזכותכם יהיו אשר יתקנו דרכם לנפש הילד. יישר כוח גדול.
אשת חינוך, העוסקת בתחום החינוך כבר למעלה מארבעים שנה

=====

לכבוד הרב קרביץ שליט"א

...בהזדמנות זו אודה לכם על המאמרים הנפלאים שאני פשוט מתענגת מהם בכל שבוע מחדש ונותנים לי הרבה תובנות ובפרט הרבה כח להמשיך לגדל ולחנך את הילדים.
בכל פעם שיש נושא שלא מן המניין אני פשוט מרגישה שזה נישלח במיוחד עבורי כגון: שיחה לבר מצוה, למה אין לי חברה? וכו', זה מאוד עזר לי וגם נתן לי כלים איך ומה...
שתמשיכו בעז"ה בכל פועלכם ותראו הצלחה בכל מעשה ידיכם

=====

אין מילים להביע את העזרה וההכוונה המועילה שהעלון גורם לנו בכל שבוע
מגוון מרתק, מחכים, מועיל מוסיף, ומחזק,
ועל כך תבורכו משמים בסייעתא דשמיא בכל העניינים!

=====

לכבוד ארגון שבילים

הובא לידי הספר **מה אתה מחפש???** קראתי אותו, חזרתי עליו והתעמקתי בו, ואני חושב שהוא העצים בתוכי ידיעות חשובות, כלים וכוחות לחיים מוצלחים, ולכאורה הייתי אומר שכל בחור ישיבה חייב לקרוא את הספר, וכל הורה הרוצה שבנו יהיה מלא בכוחות וידיעות חשובות, מוכרח לרכוש את הספר לילדיו, ושמעתי שיש גם ספר כזה לבנות, והדברים בודאי לתועלת.
בחור משיעור ג' ישיבה קטנה

=====

הספר החדש **בשבילך בני – הסדנא הראשונה לחינוך ילדים**, הוא אוסף של חלק מהמאמרים שהופצו במהלך השנה החולפת, ובו כל הכלים הכי מעשיים לבניית חיבור נכון של הילדים אל הבית, אל ההורים. הדרכה מפורטת כיצד למלאות את כל הצרכים הרגשיים והחיוניים להמשך צמיחתם הטובה.

כל הורה חייב שיהיה לו את הספר הזה בבית

לפרטים אודות מוקדי המכירות – יש לפנות למייל של ארגון שבילים